

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9321/2023
14.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Маја Ружић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Стајић, адвокат из ..., ради развода брака и издржавања супружника, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 68/22 од 02.03.2022. године, у седници одржаној 14.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије парничних странака изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 68/22 од 02.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 510/18 од 18.11.2021. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака закључен ...1981. године у ..., уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ... под текућим бројем .. за 1981. годину. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање тужиље плаћа месечно 15.000,00 динара, почев од дана поношења тужбе 05.12.2018. године па убудуће док за то буду испуњени законски услови, сваког 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец путем поштанске уплатнице, док је преко досуђеног до траженог износа од 50.000,00 динара на име издржавања одбијен тужбени захтев тужиље. Ставом трећим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 68/22 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда у побијаном делу одлуке о тужбеном захтеву за издржавање и трошковима поступка (ставови други и трећи изреке). Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, парничне странке су изјавиле ревизије због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и

18/20), у вези са чланом 208. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005 и 6/2015), па је оценио да су ревизије неосноване.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ...1981. године, а заједница живота је престала 2016. године. У браку су добили троје деце која су сада пунолетна. У току 2006. године тужила је имала саобраћајну незгоду у којој је задобила тешке телесне повреде обе ноге и од тада је инвалид и тешко хода уз помоћ штапа. Решењем комисије Републичког фонда ПИО од 07.12.2020. године утврђено је да код тужиле постоји потпуна неспособност за рад. Тужила је незапослена, а понекад се бави продајом цвећа од које може незнатно да заради јер је радно неспособна. Од 07.12.2020. године је корисник социјалне помоћи без ограничења и по том основу месечно остварује 10.351,00 динара. Живи од наведене социјане помоћи и од новчане помоћи коју јој понекад дају ћерке и то ћерка из ... по 2.000,00 – 3.000,00 динара и ћерка из ... око 100-200 швајцарских франака. Месечно јој за лекове треба 6.000,00 динара, док су трошкови за кућу 2.000,00 динара. Породична кућа у којој тужила живи је због неплаћеног дуга по основу кредита у поступку извршења додељена Општини Мали Зворник. Тужени је од 2019. године запослен у ... са месечном зарадом од око 1.600 евра, док су његови расходи око 1.100 евра месечно. За време трајања заједнице живота са тужиљом тужени је осам година радио у ... (све до 2014. године), у ком периоду је тужила подизала његову месечну зараду у банци и са тим средствима у потпуности располагала.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су делимично усвојили тужбени захтев и обавезали туженог да доприноси издржавању тужиле након развода брака са месечним износом од 15.000,00 динара, оценивши да су у конкретном случају кумулативно испуњени услови за супружничко издржавање прописани одредбом члана 151. став 1. Породичног закона, с обзиром на то да тужила нема довољно средстава за издржавање, незапослена је и лошег здравственог стања, док је тужени запослен у иностранству и остварује месечну зараду од 1.600 евра.

По оцени Врховног суда, супротно наводима обе ревизије, становиште нижестепених судова о обавези туженог да тужилу плаћа допринос у виду супружничког издржавања засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 151. став 1. Породичног закона прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима, с тим што је одредбом става 3. истог члана прописано да супружник нема право на издржавање ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника. Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закон, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца

издржавања и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значај за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3).

Тужилца својом ревизијом оспорава висину досуђеног издржавања сматрајући да је тужени у могућност да доприноси већим износом. С друге стране, тужени оспорава њено право на издржавање сматрајући да је досуђено издржавање на његов терет очигледа неправда за њега јер такође има здравствених проблема због чега су његови приходи по основу рада у ... неизвесни, а има и велике трошкове живота, па сматра да је досуђивањем издржавања тужилци угрожена његова егзистенција у иностранству.

У конкретном случају правилно је примењено материјално право садржано у одредби члана 151. став 1. Породичног закона када је изведен закључак да је тужени дужан да допринесе издржавању тужилце сагласно својим економским могућностима. Наиме, само супружник који је материјално необезбеђен и неспособан за рад или је незапослен има право на издржавање на терет другог супружника, под условом да други супружник има могућност да ту законску обавезу извршава. Утврђене чињенице указују да је тужилца лице старије животне доби са знатним здравственим тегобама због којих је неспособна за рад. Њено здравствено стање онемогућава је да се радно ангажују више од повремене продаје цвећа од које остварује незнатне приходе. Тужилца на месечном нивоу од редовних прихода остварује само социјалну помоћ од око 10.000,00 динара, од чега само на лекове троши око 6.000,00 динара. У таквој материјалној ситуацији повремено јој новчано помажу ћерке, али њихова помоћ није редован извор прихода за тужилцу нити се може тако третирати. Са друге стране, тужени на месечном нивоу остварује приход од око 1.600 евра, од чега износом од 1.100 евра покрива трошкове живота у иностранству. Упоредивањем наведених износа може се закључити да постоји очигледна диспропорција у месечним приходима, која уз остале околности случаја оправдава одлуку да тужени допринесе издржавању тужилце у месечном износу од 15.000,00 динара. Досуђењем овог околностима примереног износа у корист тужилце не угрожава се егзистенција туженог нити је таква одлука очигледно неправична по туженог.

Све напред наведено указује да је побијана одлука заснована на правилној примени материјалног права из члана 151. ставови 1. и 3. Породичног закона, а према критеријумима из члана 160. ставова 1, 2. и 3. истог закона. Оваквом одлуком побољшава се тешка имовинска позиција тужилце на терет туженог, у мери у којој то не угрожава његову егзистенцију, што је и смисао наведених одредби закона. С друге стране, нема основа да се тужилци досуди већи износ на име издржавања јер би тада, по оцени ревизијског суда, била угрожена егзистенција туженог. Стога је правилно нижестепеним одлукама одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа од 15.000 динара месечно на име издржавања до траженог износ од 50.000,00 динара као превисоко постављен, с обзиром на утврђене потребе тужилце као повериоца издржавања и материјалне могућности туженог као дужника издржавања.

Без потребе за понављањем, ревизијски суд уважава и друге разлоге нижестепених судова који оправдавају одлуку да се тужиљи досуди супружничко издржавање.

Правилно је одлучено и о трошковима поступка применом члана 207. Породичног закона у вези члана 165. став 2. ЗПП.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић